

WPROWADZENIE

Czynniki biologiczne stanowią w miejscu pracy bardzo ważny, chociaż wciąż w niewystarczającym stopniu doceniany problem medycyny pracy i zdrowia publicznego. Czynniki te są w Polsce przyczyną większości chorób uznawanych za zawodowe w populacji rolników i pracowników służby zdrowia.

W związku z rosnącym znaczeniem czynników biologicznych w środowisku pracy, Wspólnota Europejska wydała odpowiednie zalecenia w tym zakresie dla państw członkowskich. Podstawowym dokumentem, w którym określono kierunki prac legislacyjnych Wspólnoty w zakresie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na czynniki biologiczne w miejscu pracy, jest dyrektywa 90/679/EWG z dnia 26 listopada 1990 r. Dnia 18 września 2000 r. ukazała się nowa edycja tej dyrektywy (2000/54/WE) uzupełniona o cztery akty nowelizacyjne, które ukazały się w latach 1993-1997 (dyrektywy: 93/88/EWG, 95/30/WE, 97/59/WE i 97/65/WE). Obowiązująca obecnie dyrektywa 2000/54/WE składa się z preambuły, 23 artykułów i 9 załączników.

W chwili obecnej nie ma w prawie polskim odpowiedniego aktu prawnego dotyczącego czynników biologicznych w miejscu pracy, który odpowiadałby wymaganiom zawartym w dyrektywie 2000/54/WE. Jednocześnie zapisy kodeksu pracy nakładają na pracodawcę obowiązek oceniania i dokumentowania ryzyka zawodowego związanego z wykonywaną pracą, stosowania niezbędnych środków profilaktycznych zmniejszających ryzyko oraz informowania pracowników o ryzyku zawodowym, które wiąże się z wykonywaną pracą, a także o zasadach ochrony przed zagrożeniem.

Zakres działań Międzyresortowej Komisji do spraw Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń i Natężeń Czynników Szkodliwych dla Zdrowia w Środowisku Pracy określony w kodeksie pracy oraz jej uprawnienia określone w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów (DzU nr 178, poz. 1740) upoważniają Komisję do podjęcia działań prowadzących do opracowania norm higienicznych dotyczących czynników biologicznych.

Potrzeba poszerzenia wiedzy o czynnikach biologicznych – zarówno wśród pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i higienę pracy w przedsiębiorstwie, jak i wśród samych pracowników i pracodawców – uzasadnia opublikowanie w niniejszym numerze „Podstaw i Metod Oceny Środowiska Pracy” artykułów na temat strategii wykonywania pomiarów czynników biologicznych na stanowiskach pracy, kryteriów oceny narażenia na czynniki biologiczne, oceny wiedzy wybranych grup zawodowych o rodzajach czynników biologicznych

występujących w środowisku pracy, a także o środkach ochrony indywidualnej oraz zagrożeniach bakteriami z rodzaju *Legionella*.

Zespół Ekspertów ds. Czynników Biologicznych Międzyresortowej Komisji ds. NDS i NDN podjął prace nad ustaleniem wartości granicznych dla bakterii, grzybów i endotoksyn bakteryjnych w poszczególnych środowiskach pracy. Stężenia te, zdaniem ekspertów, powinny być stężeniami referencyjnymi, a nie normatywnymi. O pracach Zespołu i przyjętych przez Międzyresortową Komisję ds. NDS i NDN ustaleniach, dotyczących czynników biologicznych, będziemy Państwa informowali w kolejnych numerach kwartalnika „Podstawy i Metody Oceny Środowiska Pracy”.

prof. dr hab. med. Danuta Koradecka
Przewodnicząca Międzyresortowej Komisji
ds. NDS i NDN